

Ob dnevu republike

29. novembra letos mineva 35 let od zgodovinskih trenutkov, ko so delegati iz vse Jugoslavije sredi junaških bojov naših narodov v najhujši vihri druge svetovne vojne sprejeli pomembne in zgodovinske odločitve. V malem in slikovitem mestecu Jajcu se je v poznih večernih urah začelo drugo zasedanje AVNOJ. Med sklepi AVNOJ je treba omeniti zlasti naslednje:

— AVNOJ je postal vrhovno zakonodajno in izvršilno telo Jugoslavije;

— izvoljen je NKOJ (nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije) z vsemi obeležji vlade;

— Jugoslavija naj se razvija kot federativna skupnost enakopravnih narodov in narodnosti;

— begunski vladi se odvzame pravica predstavljanja zakonite vlade Jugoslavije in prepove vrnitev kralja Petra II v domovino;

— tovarišu Titu je bil podeljen naslov maršala.

Novica o sklepih AVNOJ se je hitro razširila po vsem svetu, kar je dvignilo ugled narodnoosvobodilnemu gibanju v Jugoslaviji in brcem NOV ter vsem, ki so sodelovali v bojih proti okupatorjem in domačim kvizlingom, dalo novega

poguma za boj do končne zmage.

Sklepi AVNOJ so jasno in nedvoumno dali vedeti tudi nekaterim velesilam, ki so skušale krojiti bodočo podobo Jugoslavije po svojih receptih, da bo Jugoslavija o svoji usodi odločala sama na podlagi samoodločbe narodov in narodnosti.

V teh 35-tih letih smo se lahko prepričali, da sklepi II. zasedanja AVNOJ niso bile samo besede na papirju, ampak so se tudi v praksi uresničili. Tovariš Tito je nekoč dejal: »Naša domovina je dala za mir ogromno žrtev, je med pobudniki za politiko miroljubne koeksistence, neuvrščenosti in sožitja med narodi. Močni smo zato, ker smo samostojni, enotni, neblokovski in smo znali obdržati tisto, kar smo si priborili z bojem in se nikoli nismo izneverili nalogam, postavljenim sredi vojne na II. zasedanju AVNOJ«.

Odločitve II. zasedanja AVNOJ so zgodovinskega pomena in pomenijo rojstvo naše republike. Navada je, da ob rojstnem dnevu poklanjamo darila.

In kaj bi mi, vsak posameznik poklonil naši domovini za njen rojstni dan? Vsakdo naj premisli in tudi izpolni svoje obveznosti in dosledno opravlja zadane naloge. Tako ji bo podaril najlepše darilo.

Vечно naj živi 29. november — rojstni dan naše republike.

N. B.

Tovariš Tito je ob zaključku drugega zasedanja AVNOJ v Jajcu med drugim dobesedno rekel:

»Izraziti moram ne samo nenavadno radost, temveč tudi veliko zadovoljstvo, ki me preveva, ko pomislim, da je borba, ki smo jo vodili in ki sem ji načeloval, prinesla take rezultate, ki se danes tako enodušno priznavajo. To je največja čast ne samo zame, ampak za vso našo vojsko. Čin, ki ste mi ga danes podelili, me obvezuje, da storim vse, kar je v moji moči, da zaupanje, ki ste mi ga izrazili, v resnici tudi opravičim.«

Proizvodnja in prodaja v oktobru

Proizvodnja in prodaja v oktobru kažeta ugoden rezultat, saj sta bili doseženi zelo blizu planirane. V začetku leta smo prodajni plan slabo dosegali, kar je imelo za posledico negativen poslovni uspeh v dveh temeljnih organizacijah. Primanjkovalo nam je naročil za nekatere izdelke, katere smo kasneje uspeli pridobiti, vendar prodajne cene niso bile dosežene v primerni višini. Še posebno kritično je bilo to pri izvozu, kar je delno tudi vzrok za slabo doseganje plana izvoza. Prav tako nismo uspeli izdelati in prodati takšnega asortimenta izdelkov, kot smo ga predvidevali z letnim načrtom.

Od septembra dalje se je stanje izboljšalo. Tako je TOZD vijakarna izpolnila količinski plan proizvodnje v septembru 109 % in v oktobru 99 %, vrednostni plan pa je v obeh mesecih presežen. Tudi prodaja ni zaostajala za proizvodnjo, saj so se zaloge gotovih izdelkov

v oktobru zmanjšale. Kumulativni podatek o količinski prodaji kaže na 4 % preseganje plana, vrednostno pa zaostaja za 11 %.

TOZD verigarna je količinski in vrednostni plan proizvodnje v oktobru presežila, še posebno pri grupi proizvodov snežne verige za osebna vozila, pa tudi pri zaščitnih verigah in verigah z grabeži. Tudi kumulativni podatek za obdobje januar—oktober kaže zadovoljivo sliko, saj je količinski plan proizvodnje presežen za 4 %. V oktobru je TOZD verigarna dosegla rekordno odpremo, kar 666 ton. Pri tem moramo pohvaliti vse delavce v TOZD verigarni, ki so pripomogli k takemu uspehu. S tem je količinski in vrednostni plan prodaje za deset mesecev presežen.

V TOZD sidrne verige količinskega plana proizvodnje niso dosegli, presežen pa je skupni plan. Na internem trgu

izstopa predvsem proizvodnja visokoodpornih verig, pa tudi vlečene žice so izdelali 19 % več kot je planirano. Odprema za eksterni trg je znašala 485 ton, kar predstavlja 81 % glede na plan, vrednostni plan pa je dosežen v višini 85 %. Kumulativni podatek za prvih deset mesecev kaže na 90 % izpolnitev količinskega plana odpreme in 82 % vrednostnega. Za interni trg so planirane količine presežene, kar vpliva tudi na izpolnitev skupnega plana prodaje.

TOZD kovačnica je oktobra izpolnila količinski plan eksterne proizvodnje 94 % in skupne 93 %. Do konca oktobra je tako dosegla kumulativno 96 % izpolnitev količinskega plana proizvodnje za eksterni trg in 72 % za interni trg, skupno torej 89 %. V preteklem mesecu je bila zlasti

Nadalj. na 2. strani

Vsem bžalcem

»Verige«

ob dnevu

republike

iskrene

čestitke

SAMOUPRAVNI ORGANI
POLITIČNE ORGANIZACIJE
UREDNIŠTVO

Sanacija TOZD sidrne verige

Periodični obračun TOZD sidrne verige za prve tri mesece letošnjega leta je pokazal 800.000 din izgube. Takrat je prevladala ocena, da je to zgolj posledica prenizke proizvodnje. V teh mesecih namreč ni bilo dosti naročil za sidrne verige in za eksterni trg za vlečeno žico. Stroji za proizvodnjo rudarskih verig so obrato-

vali z velikimi zastoji, stari so iztrošeni, novejši pa so imeli veliko hrib v izdelavi. V takšnih razmerah je bil količinski in vrednostni plan skupne proizvodnje dosežen s 94%.

Delavski svet TOZD je takrat sprejel sklepe, ki so bili usmerjeni v povečanje proizvodnje. Proizvodnja se je v drugem tromesečju res dvig-

strokovno skupino z nalogo, da ugotovi vzroke izgube in predlaga program ukrepov za odpravo vzrokov izgube. Delo je skupina opravila zelo dobro. DS in zbor delavcev sta sredi avgusta sprejela sanacijski program. Jedro tega je osem sanacijskih ukrepov. S temi ukrepi želimo doseči štiri osnovne cilje:

— izboljšati produktivnost, še zlasti osnovnih sredstev;

— nenormalno visok porast materialnih stroškov vsaj delno pokriti z boljšimi cenami izdelkov;

— povečati delež visokokvalitetnih verig v strukturi proizvodnje. Proizvodnja teh je bolj akumulativna. Tako bi lažje premagovali naraščanje cen materiala. To so izdelki z večjim deležem vložnega dela;

— z uveljavljanjem dohodkovnih odnosov med TOZD ustvariti pravičnejši položaj TOZD v okviru DO.

Po štirih mesecih, odkar je bil sprejet sanacijski program, lahko že damo prve ocene, kako se le-ta uresničuje!

V skupni proizvodnji je TOZD praktično nadoknadila tisto, kar je zamudila v prvih štirih mesecih, ko je primanjkovalo naročil.

Količinska proizvodnja v prvih desetih mesecih je dosežena z 98,9%, po vrednosti pa s 104,4%. Tudi struktura se je izboljšala. Še vedno pa ni zadovoljiva, premalo je bilo izdelanih kvalitetnih verig. Z zelenega stanja v letošnjem letu ne bo možno ustvariti. Treba je pač izpolniti naročila, ki so bila sprejeta tekom leta in prej.

Pri cenah je komercialni sektor skupaj z vodstvom DO že dosegel prve premike.

Kažejo se velika prizadevanja skoraj vseh delavcev TOZD in mnogih sodelavcev v skupnih službah in vzdrževanju, da bi z boljšim delom ustvarili ugodnejše poslovanje TOZD. Saj je v zadnjih šestih mesecih, ko smo zasedeni z naročili, produktivnost na zaposlenega narasla za 13 indeksnih točk. Po rasti produktivnosti v tem obdobju je TOZD sidrne verige na drugem mestu v delovni organizaciji, pred njo je TOZD TIO.

V tem času nam je uspelo izpolniti novejši varilne stroje firme Miebach tudi za varjenje rudarske verige D 14. Rezultat tega je močno povečana realizacija pri tej skupini izdelkov.

Skupaj s SPIK in RO smo končno osvojili tehnologijo visokokvalitetnih elevatorjskih verig. V tem mesecu bo po tej tehnologiji izdelano preko 20 ton teh verig.

Pričakujemo, da bo s sporazumom in pravilnikom o skupnem prihodku in oblikovanju internih cen kmalu vzpostavljen tudi pravičnejši položaj TOZD v okviru DO. Upamo, da bodo večji interes za uveljavitev zakona o združenem delu na tem področju pokazale tudi tiste temeljne

organizacije, ki imajo pri sedanjem sistemu internih cen ugodnejši položaj in se včasih hvalijo z delom drugih.

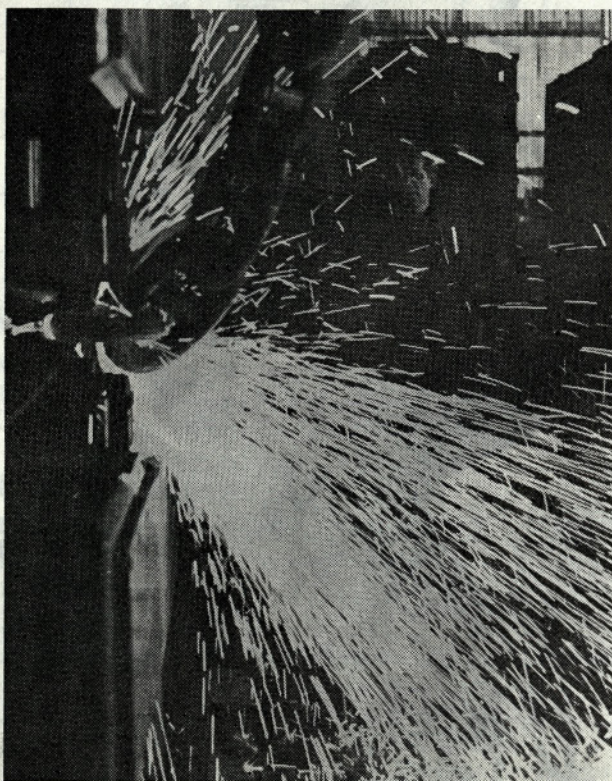
Devetmesečni obračun je pokazal, da smo uspeli pri vseh važnejših skupinah doseči pozitivni rezultat razen pri sidrnih verigah, kjer je izguba še naprej naraščala. Največ je k temu prispeval izvoz teh izdelkov. Čeprav vemo, da je na boljšem tisti, ki ne izvažata in da nekdo mora izvažati, pa vsa bremena izvoza TOZD nosi sama. Tu ni bilo podpore niti v SOZD niti v delovni or-

ganizaciji. Računamo, da bodo v prihodnjem letu doseženi sporazumi o pospeševanju izvoza.

SedANJI rezultati uresničevanja sanacijskih ukrepov kažejo, da se stanje izboljšuje in da je naraščanje izgube zavrtlo!

Treba pa bo še veliko naporov tudi v prihodnjem letu, pa tudi v letu 1980, da bo TOZD dosegla normalno poslovanje s potrebno stopnjo akumulacije.

Janez Smole

Nadalj. s 1. strani

PROIZVODNJA IN PRODAJA V OKTOBRU

uspešna proizvodnja dvovertikalnih transporterjev, stezalic, žičnih spon, za interni trg pa oprema za TOZD verigarstvo. Prodaja je bila skoraj enaka proizvodnji, vrednostno pa je bila večja od planirane. Tako je vrednostna prodaja TOZD kovačnice za eksterni trg v prvih desetih mesecih 4% večja od planirane, skupno z internim trgom za 5% večja.

Za TOZD orodjarno in TOZD vzdrževanje je za posamezen mesec težko dajati oceno, ker del nalogov ostaja nezaključen. Boljšo sliko o poslovanju dajo trimesečni podatki.

TOZD industrijska oprema je presegla plan proizvodnje in prodaje. Tako je plan prodaje za deset mesecev presežen 6,6 odstotkov.

Ker se bližamo koncu leta in ker v tem obdobju sestavljamo letni gospodarski načrt za prihodnje leto, skušamo oceniti poslovni rezultat do konca leta. Do zdaj smo količinski plan proizvodnje izpolnili 90,7%, do konca leta ocenjujemo, da bomo dosegli 93 odstotno. Količinski plan prodaje je dosežen 96,9% in računamo na podoben rezultat ob koncu leta. Vrednostni plan prodaje je izpolnjen 93,3%, ocenjujemo pa, da bomo do konca leta dosegli 97% izpolnitev. Pri tem pa planiranega izvoza ne bomo dosegli.

M. K.

nila. Plan skupne proizvodnje je bil ob polletju dosežen po količini s 95%, po vrednosti pa s 97%. Samo v drugem tromesečju pa sta bili ti dve planski postavki doseženi. V strukturi proizvodnje je bilo premalo kvalitetnih verig, preveč pa enostavnih izdelkov.

Obračun za prvo polletje pa je pokazal zelo slabo sliko. Z naraščanjem proizvodnje je naraščala tudi izguba. Takoj je bilo očitno, da vzroki za slabo poslovanje niso zgolj v proizvodnji, ampak da jih je treba iskati v celotnem poslovanju TOZD, v njenem položaju na trgu in v razmerah v delovni organizaciji.

Največje nesorazmerje je nastalo med celotnim prihodkom in dohodkom. Planirano je bilo, da bo 4,2 milijona celotnega prihodka dalo en milijon dohodka. Toda! V razmerah, ki so nastale v tem polletju, pa je bilo za en milijon dohodka potrebno realizirati skoraj še enkrat več celotnega prihodka. Kriza v ladjedelništvu in prioritetni položaj jugoslovanske črne metalurgije sta udarila s polnim zamahom.

Celotno poslovanje smo podrobno analizirali. DS TOZD pa je imenoval posebno

na 11. zasedanju AVNOJ-a

Pravilnik o delovnih razmerjih v javni razpravi

Z javno razpravo pravilnika o delovnih razmerjih delavcev temeljnih organizacij in delovne skupnosti se uresničuje še ena od zahtev zakona o združenem delu, s katerim morajo biti usklajeni vsi interni akti temeljne kakor tudi delovne organizacije in ne nazadnje organizacij, s katerimi je Veriga povezana. Če naša statistika ne laže in če odštejemo številne komercialne sporazume, je pravilnik o delovnih razmerjih na štirinosemdeset mestu med akti, katerih sprejem je tako ali drugače povezan z zakonom o združenem delu. Preden bo akt sprejet, se prav lahko zgodi, da se bo pomaknil še za kako mesto nazaj.

Pravilnik o delovnih razmerjih bo zamenjal enega najčesteje uporabljenih in tudi najtrdnjših aktov v delovni organizaciji, to je samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu iz leta 1974. To je bila knjižica, ki verjetno že zaradi tiskane oblike ni doživljala večjih sprememb, razen nujnih zakonskih in ji je bila priznana avtoriteta.

Novi pravilnik oziroma osnutek pravilnika o delovnih razmerjih ne bo poleg pravilnika o delitvi OD samo največkrat uporabljen, temveč je doslej tudi najboljše akt. V njem je zajeto vse od sprejemanja delavcev na delo, razporejanja delovnega časa, dopustov, varstva pri delu, varstva pravic, do suspenza, disciplinske odgovornosti in prenehanja delovnega razmerja

delavcev. Nekatera poglavja, kot so odmori, počitek, dopusti, disciplina in materialna odgovornost ter podpoglavje o razvidu del in nalog so zelo obsežna, zajeta celo v posebnem delu. V tej obsežnosti pa je tudi precej novosti.

Novosti pri dolžini rednega letnega dopusta in ostalih dopustov so predvsem v korist delavcev in so praktično samo izvedba zakona o združenem delu in zakona o delovnih razmerjih. Pri disciplinski in materialni odgovornosti je velika pridobitev natančno izdelan disciplinski postopek. V zvezi z novostmi lahko rečemo, da ima tudi uvedba denarne kazni, ki jo navaja že zakon, svojo smiselno osnovo v praksi. V praksi naj bi se uveljavilo tudi določilo, da ne bo posebnih težav v disciplinskem postopku za izključitev iz temeljne organizacije delavca, ki je imel v enem kvartalu več kot pet dni neopravičenih izostankov.

Ne bomo naštevati vseh novosti in razlik s starih aktom. Osnutek sporazuma, ki je bil razmnožen v petsto izvodih in je bil s sklepom samoupravnih organov posredovan v javno razpravo, bo gotovo zanimivo gradivo za vsakega delavca. Ne gre za suhoparen akt, temveč na papirju napisana medsebojna delovna in življenjska razmerja. Zato bo tudi dosti pripomb. Vsaka konstruktivna pripomba pa bo prispevek za boljše obdelan in popolnejši akt.

Janko Stušek

Grupa slovenskih delegatov na 11. zasedanju AVNOJ-a

POJASNILO

V februarjski številki Verige je bil objavljen članek »Referendum ni uspel«. V članku je bil tudi odstavek, v katerem je trditve, da bi bili rezultati glasovanja dokaj boljši, če bi za sporazum glasovali vsi člani družbeno političnih organizacij in vsi tisti izvoljeni ali imenovani samoupravitelji, ki so najmanj dvakrat obravnavali sporazum ali slišali razlago. Osnovna organizacija ZK TOZD kovačnica je članek in trditve obravnavala. Ugotovila je, da ni resnična, ker temelji na preveč teoretičnem ugotavljanju številka delavcev, ki so družbeno politično ali samoupravno voljeni. Dejansko se precej članov po navdaja, nekaj pa jih je bilo na dan referenduma odsotnih, je bilo ugotovljeno na seji. Zato je sekretariat osnovne organizacije ZK sprejel sklep, da je avtor članka dolžan objaviti pojasnilo oziroma popravek. Dejstva torej kažejo, da bi šlo za 23 odst. glasov družbeno angažiranih delavcev in ne 30 odst., kolikor je ugotavljal avtor članka, od skupno 27 odst. glasov »za« sporazum. Sekretariat osnovne organizacije ZK kovačnica in vsi tisti, ki so se z objavo članka čutili prizadeti, naj to pojasnilo vzamejo v prid ureditve odnosov z avtorjem članka in uredniškim odborom.

Odgovorni urednik

Odgovori na vprašanja

Pogovori okrog denarja so vedno zanimivi. Zato smo tovarišu Jakopiču — vodji finančno-računovodskega sektorja postavili nekaj vprašanj, ki verjetno zanimajo naše bralce. Vprašanja in odgovore nanje objavljamo v nadaljevanju.

VPRAŠANJE

S kakšnimi problemi se kot vodja finančno-računovodskega sektorja najpogosteje srečujete?

ODGOVOR

Kot vodja finančno-računovodskega sektorja se srečujem z najrazličnejšimi problemi, kot: vodenje knjigovodstva TOZD, sanacije TOZD, ki ne ustvarjajo zadostnih sredstev za pokrivanje že izplačanih OD in sredstev za družbeni standard svojih delavcev, finansiranje redne proizvodnje in plasmana izdelkov na domačem tržišču in v izvozu, finansiranje razširjene reprodukcije (nadomeščanje iztrošenih proizvodnih sredstev ter novih investicij, ki so povezane z nadaljnjim razvojem TOZD in DO v prihodnjih obdobjih) posebno zato, ker delno iz subjektivnih in glavnem pa iz objektivnih razlogov ne ustvarjamo zadostne akumulacije, ki bi bila nujno potrebna za realizacijo srednjeročnega programa.

VPRAŠANJE

Prav v tem času pripravljamo gospodarski načrt za prihodnje leto. Dobili smo nekatera izhodišča za sestavo plana, dogovorjena v okviru delovnega odbora za plan SOZD SZ. Kaj menite o gospodarskih gibanjih v prihodnjem letu?

ODGOVOR

Na dogovorjena izhodišča za sestavo plana v okviru SOZD SZ sem podal svoje pripombe 11. oktobra. Menim, na splošno, da se vsi kot družba nismo pripravljali soočiti z realnimi gospodarskimi gibanji v letošnjem letu in jih le registriramo, zato tudi izhodišča za prihodnje leto niso realna, ampak predstavljajo le želje. Ta gospodarska gibanja, ki se v končni obliki odražajo v visoki stopnji povečanja cen reprodukcijskega materiala in cen izdelkov na tržišču, na drugi strani pa življenjskih stroškov, kar ima za posledico stalno povečevanje OD daleč preko stopnje produktivnosti dela. Na kratko: želimo organizirati visoko družbo. Pri tem pa pozabljamo, da to lahko dosegamo trajno le, če bomo uspeli doseči tudi ustrezno višino družbene produktivnosti. Trenutno pa je ta najmanj za 2—3 krat nižja kot v deželah zahoda. Zato moramo naše večje želje in potrebe finansirati dodatno tudi z inflacijo kot običajno v razvitih in srednje razvitih deželah.

Gospodarska gibanja prihodnjega leta so odvisna od mnogih faktorjev, med drugim tudi od gibanj v bolj razvitih in večjih ekonomijah na svetu, ker je naše gospodarstvo kot vsako drugo, tesno povezano s svetovnim gospodarstvom (npr. svetovno krizo v ladjedelništvu) pa tudi od naših naporov, da bi negativna gibanja čimbolj zaustavljali, pozitivna — produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost — pa čimbolj pospeševali. Teh uspehov pa ni možno ustvarjati čez noč, zato bodo po trenutni presoji ta gibanja približno takšna kot v letošnjem letu. Lahko pa nastopijo bistveni premiki, če bi na primer v zahodnih ekonomijah nastopila večja gospodarska recesija.

VPRAŠANJE

Ob koncu 3. četrtletja sta imela dva tozda negativni rezultat. Se bo stanje do konca leta izboljšalo?

ODGOVOR

Ta dva tozda sta že v I. polletju izkazovala negativni poslovni rezultat, zato sta v smislu Zakona o združenem delu sprejela poseben program ukrepov za

odpravo in izboljšanje stanja. Pri obeh se je stanje ob koncu 3. tromesečja izboljšalo le tako, da se negativna gibanja niso nadaljevala. To lahko smatramo za dober začetni uspeh sanacijskega programa.

Izgledi za izboljšanje stanja do konca leta so najboljši pri TOZD vijakarni, pri TOZD sidrne verige pa niso ugodni, predvsem zaradi svetovne krize v ladjedelništvu in velike ponudbe sidrskih verig po nizkih cenah pri naših kupcih v Bolgariji in Romuniji. Pozitiven vpliv novega zakona o ugotavljanju in delitvi dohodka je v tem, da ta zahteva sanacijski program, čim se pojavi v TOZD (ali DSSS) negativni rezultat. S sanacijskimi programi pa smo morali nujno obravnava- ti izkoriščanje strojnih kapacitet, ki je v nekaterih TOZD kritično, tehnologijo proizvodnje, izdelavo orodja in vzdrževanja. Izgubni časi pri nekaterih osnovnih sredstvih so veliki in naša dolžnost je, da te stvari uredimo.

VPRAŠANJE

Sprejeli smo Samoupravni sporazum o ustanovitvi posebne finančne službe. Ali že deluje in kakšni problemi se pojavljajo v zvezi z njenim poslovanjem?

ODGOVOR

Posebna finančna služba deluje v okviru finančno-računovodskega sektorja tako kot predvideva sporazum. Problemi so se v glavnem pojavljali pri meničnem poslovanju. So sicer odpravljani, nastopajo pa novi problemi, ki so povezani s finansiranjem razvoja TOZD in DO, predvsem zaradi predvidenega izpada nadminimalne amortizacije pri obeh negativnih TOZD in izredno velikih potrebah po investicijskih sredstvih.

VPRAŠANJE

Pripravljamo nov način financiranja skupnih služb, to je ustvarjanje prihodka skupnih služb na osnovi neposredne svobodne menjave dela. Kakšne spremembe bodo potrebne v stroškovnem računovodstvu?

ODGOVOR

V stroškovnem računovodstvu bo zaradi zasledovanja svobodne menjave dela prišlo do nekaterih sprememb v vodenju evidenc. V osnutku so spremembe, ki predstavljajo spremembo dosežanje organizacije dela v tem oddelku, že dozorele in jih bomo uveljavili od 1. 1. 1979 dalje.

Upamo, da te naloge ne bodo tako obširne in da za bolj podrobno evidenco ne bo potrebno odpirati novih delovnih mest.

VPRAŠANJE

Že nekaj časa se pojavlja težnja sindikata, da bi vsi delavci dobili vrednostne bone za topli obrok v enaki višini, ker bi bili le tako vsi izenačeni, topli obrok pa bi plačevali po polni ceni. Ali bo v prihodnjem letu možno to izvesti?

ODGOVOR

Pri toplem obroku moramo rešiti načelno več vprašanj, in to: — ali hočemo topli obrok ali kosilo;

— v kolikšni meri smo sposobni finansirati delež, ki ga prispeva TOZD in v kakšni višini glede na stanje poslovnega uspeha TOZD in celotne DO.

Po mojem mišljenju naj topli obrok ostane topli obrok, izboljša naj se, vendar pa naj se ne zahteva kompletno kosilo s sladico.

Če bi želeli izpolniti težnjo sindikata, da bi vsi delavci dobili bone za topli obrok, regresiranje pa bi se izvrševalo do najvišje možne višine, kot jo omogoča sindikalna lista, bi za regres toplega obroka v DO porabili letno:

1350 delavcev $\times$ 365 din = 492.750 $\times$ 12 = din 5.913.000

V planu sklada skupne porabe pa smo v okviru danih mož-

nosti predvideli regres v višini din 2.500.000

do 30. 9. 1978 pa smo porabili za regres toplega obroka že din 2.084.549

TOZD so iz delitve čistega dohodka pokrili regres le v višini 61,37 % ali din 1.279.205

ostalo pa je nepokritega din 805.344

TOZD, ki imajo negativni rezultat (vijakarna, sidrne verige), v 9 mesecih niso mogli za finansiranje toplega obroka ničesar prispevati, ker niso dosegli toliko čistega dohodka, da bi pokrili že izplačane OD, sklad skupne porabe pa je čisto na koncu delitve čistega dohodka. Pri teh dveh TOZD se situacija pri pokrivanju deleža regresa pri toplem obroku ne bo bistveno spremenila do konca leta. V okviru solidarnosti bodo morali pokrivati ta delež TOZD, ki imajo pozitiven rezultat.

V obdobju 9-mesečnega poslovanja torej nismo bili sposobni finansirati toplega obroka v višini predvidenega letnega plana, tj. 2.500.000 din, regres v letni višini din 6.000.000, pa pri doseženem poslovnem uspehu ne bi

Priprave gospodarskega načrta 1979

Že ob koncu julija smo sestavili prve ocene poslovanja za prihodnje leto. V okviru SOZD smo izdelali preliminarni plan, ki je bil že obravnavan na pristojnih samoupravnih organih. V septembru se je sestel novo oblikovani odbor za planiranje, ki ga vodi dipl. ing. Zupan. Domenili smo se za predlog izhodišč za pripravo plana v prihodnjem letu, katera je potrdil DS SOZD v oktobru. Osnovne značilnosti izhodišč so: produktivnost dela naj bo najmanj 2 % večja od letošnje, porabljena sredstva naj bodo 7 % višja, dohodek naj bo dosežen v višini, ki zagotavlja normalen poslovni uspeh, z enako stopnjo naj raste tudi čisti dohodek. Pri tem davki in prispevki ne smejo preseči 6 % dohodka. Sredstva za osebne dohodke naj se načrtujejo glede na povečano število zaposlenih, zagotavljajo pa naj 14 % rast povprečnih OD.

S predvidenim obsegom prodaje naj bi zagotovili 10 %

bil mogoč, razen če bi bili pripravljeni odreči se jubilejnim nagradam, regresu za počitnice in vsem drugim postavkam, ki smo jih ob zaključnem računu za leto 1977 komaj uspeli zagotoviti s sprejetim planom sklada skupne porabe.

V prihodnjem letu bo potrebno najprej uresničevati plane proizvodnje, realizacije celotnega prihodka, čistega dohodka in njegove delitve po TOZD ni za skupno DO, kar pomeni predvsem boljše delati in dosegači boljše poslovne rezultate. Potem ne bo nobenih težav pri uresničevanju teženj sindikata za organiziranje boljšega toplega obroka, pa tudi

ne za gradnjo novega objekta za topli obrok. Dosedanji namreč zaradi povečanega števila toplih obrokov ne ustreza več svojemu namenu.

Iz odgovorov tov. Jakopiča vidimo, da se vse vrti okoli denarja, ki ga nikoli ni na pretek, ali pa imamo prevelike želje in potrebe, da nam denarja vedno zmanjka. Če pa hočemo zadostiti našim željam — vsaj delno, bomo morali več in bolje delati, več proizvoditi, bolje poslovati, povsod varčevati, tedaj tudi denarja ne bo primanjkovalo. Tovarišu Jakopiču se za odgovore zahvaljujemo.

Uredništvo

akumulacijo glede na poslovni sklad, kar pa bomo v Verigi težko dosegli, vsaj v vseh temeljnih organizacijah ne.

Poleg navedenih izhodišč smo dobili še občinsko in republiško resolucijo o izdelavi plana, čeprav nekoliko pozno, ko smo že imeli pripravljen večji del plana. To so bili zunanji vplivi pri sestavi plana.

Znotraj DO smo začeli izdelovati plan že v avgustu. Delo je potekalo podobno kot lani, novost je le program dela skupnih služb. Konec avgusta smo izdelali terminski plan v katerem smo opredelili sestavne dele gospodarskega načrta, nosilce delovnih nalog za posamezna področja in pa roke, do katerih je potrebno posamezno delo opraviti. Pri tem smo upoštevali smernice razvoja in temelje planiranja, ki so zajete v Samoupravnem sporazumu o srednjeročnem razvoju DO SZ VERIGA Lesce za obdobje 1978—1980 in smo jih sprejeli z referendumom avgusta letos.

Kot sem že omenila, je novost v planu 1979 program dela skupnih služb. Pri tem smo vzeli za osnovo Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci TOZD in DSSS, ki vsebuje tudi poglavje o svobodni menjavi dela. Vodje služb in sektorjev so izdelali ovrednoten program dela za posamezne TOZD. Pri tem smo se zavedali, da to prvič delamo in da bomo verjetno napravili napake, vendar enkrat je bilo treba začeti. Osnovnih napak smo se zavedali šele na koncu, ko smo programe usklajevali z vodji TOZD. Vse preveč smo gledali na stroškovni vidik in premalo na program konkretnih nalog. Z novim načinom bodo TOZD dajale del dohodka skupnim službam za opravljeno delo. Še letos pa razporejamo stroške skupnih služb po dogovorjenih odstotkih, to je na osnovi OD izdelave in materialnih stroškov posamezne TOZD. Tak način že za letošnje leto ni bil sprejemljiv, vendar lani nismo uspeli pripraviti drugega.

Program dela DSSS je povezan z delovnimi nalogami, ki pa še niso dokončno izdelane. Skušali bomo čimbolje prilagoditi programe dela potrebam TOZD, pri tem upoštevati njihove pripombe in pa osnutek zakona o svobodni menjavi.

Glede prodajnega in proizvodnega plana še ne moremo dati končnih podatkov, objavili jih bomo v decembrski številki. Povemo lahko le to, da bo letni plan 1979 v okvirih srednjeročnega načrta.

M. Kozamernik

Kovači smo in naša sila...

Kronika ustanovitve organizacije združena dela nam pove, da je bila TOZD kovačnica začetnica razvoja podjetja. Kovači so bili gonilna sila podjetja in so nam ob zvokih kladiv in trdega jekla preteklosti skovali sedanost. Kazalec časa od takrat do danes se je že nešteto obrnil in od kovačev začetnikov je ostal danes v rednem delovnem razmerju samo še tov. FERJAN FRANC.

Tov. Ferjan Franc je »veteran« podjetja, saj je letos 11. novembra dopolnil 43. leto delovne dobe.

Povzetek njegove življenjske knjige:

Rodil se je 13. 10. 1919 v Ribnem. Po končani šoli si je želel poklic pleskarja, vendar starši niso imeli »zlate rezerve« 3000 din, da bi jih odšteli mojstru za uk, zato se je 11. novembra 1935. leta zaposlil v Tovarni verig kot kovaški vajenec. Dobro se še spominja vajeniških in pomočniških časov, ki niso bili preveč rožnati. Prvo leto učne dobe je vajeniška plača znašala 1 din na uro, drugo in tretje leto pa 2 din. Pomočniška urna postavka pa je bila 3 do 3-5 din (za lažjo primerjavo: za 1 škatlo najslabših cigaret je bilo potrebno odšteti 4 din). Zaposlen je bil kot strojni kovač na zračnem in peresnem kladivu. Poznali niso niti delovne obleke, kaj šele drugih zaščitnih sredstev. Ob podatku, da so imeli 3 dni letnega dopusta, samo starejši delavci, se je nasmejal in odgovoril mojemu izrazu začudenja: »Za današnje čase neverjetno.« Vojna leta so bila zanj usodna. Zaradi vključitve družine v odporniško gibanje NOB se je 1942. leta znašel za zapahi Begunjske jetnišnice, kjer je v 8 tednih spoznal vse grozote sovražnikov roke. Od tu pa so ga s transportom poslali v Nemčijo.

Ob tem pripovedovanju je stisnil obrvi in okoli ustnic se je zarisala grenkoba.

Samo njegova močna volja do življenja, ideje in energija so leta 1945 našle pot vrnitve v rodno vas.

Da bi čimprej prišel do težko pričakovanega zaslužka, se je še istega leta zaposlil v Tovarni verig, kjer je ostal do danes.

Nikdar mu ne bodo tonili v pozabo spomini na povojno delo za dvig storilnosti podjetja in za obnovo domovine. Mesečno je vsak delavec prispeval 8 udarniških ur za obnovo porušene domovine. Poznali so složno in disciplinirano delo, zato jim ni bilo težko premagati nešteto ovir s področja slabih pogojev dela, ter nešteto krat prekoračiti predpisan delovni čas, ter razvoj podjetja pripeljati v dobo samoupravljanja.

S ponosom je povedal, da so bili v času samoupravljanja vključeni v skoraj vse samoupravne organe večinoma kovači. Tudi sam je sodeloval kot član UO in DS delovne organizacije pri raznih odločitvah. Ta doba je prinesla korenite spremembe v korist delavskega razredu.

Težkim pogojem dela pa je s svojo navidez odporno naravo kljuboval do leta 1961, ko je bil zdravniško priznan za invalida III. kategorije. TOZD ga je zaradi navedenega razloga premestila na rezkalni stroj, kasneje je 4 leta zasedal

Razdeljevanju stanovanj več pozornosti

Stanovanjska problematika je zanimiva tema, tako pri nas v delovni organizaciji, tako tudi na splošno. Srečujemo se z različnimi problemi od planiranja, zbiranja sredstev, kreditiranja, gradnje, pa do razdeljevanja stanovanj. Namen tega sestavka ni podrobneje obravnavati vseh teh problemov, treba pa je opozoriti na določene napake, ki se v praksi dogajajo v zvezi z razdeljevanjem stanovanj.

Naš samoupravni sporazum o dodeljevanju stanovanj v uporabo še vedno ni usklajen z zakonom o združenem delu, kar je ugotovilo sodišče združenega dela v Kranju. Določila 59. člena omenjenega samoupravnega sporazuma, ki v sedmih točkah zajemajo celoten točkovni sistem (socialni položaj, delovna doba, zdravstveno stanje itd.) morda niso najbolje formulirana, saj je iz teh težko ugotoviti dejansko stanje. Če pa dejansko stanje ni ugotovljeno, potem tudi odločitve ne morejo biti objektivne.

Dogaja se na primer, da dobe prednost prosilci z daljšo delovno dobo, kar bi sicer bilo prav, če bi imeli obenem tudi v resnici težke socialne razmere. V členu 74 je sicer določeno, kakšno stanovanje pripada družinam glede na število družinskih članov, vendar je v praksi nekaj primerov, ko so družine z enim otrokom dobile garsonjero, ob novem razpisu pa so zopet na listi kot socialno problematični. Ali na primer: starši prepustijo svoje stanovanje otrokom, ki niso zaposleni v Verigi. Ti tako pridejo do stanovanja, seveda v škodo tistih, ki so zaposleni v Verigi. Čeprav take nepravilnosti poznamo in se o tem dosti govori, vendar ni pravega razumevanja tudi ne s strani družbenopolitičnih organizacij, da bi se te stvari bolje urejale. So pa tudi izjeme, ko posamezniki skušajo v razpravah te stvari prikazati, a kaj

delovno mesto pregleda in ravnanja gonilk, na katerem je bil najbolj zadovoljen, ker je lahko samostojno izpolnjeval postavljeni plan. Leta 1962 pa je bil premeščen na sedanje delovno mesto v skladišče orodja TOZD.

Tov. Ferjan pa ni samo človek preteklosti, ampak z zadovoljstvom gleda tudi na sedanost. Vse priznanje daje članom kolektiva, ki so prispevali k ogromnemu napredku razvoja podjetja.

Osporava samo odnosom mlajših do samega dela in do svojih predpostavljanih. Ravno disciplina je tista, ki zmanjšuje produktivnost, pa naj se vodilni delavci še tako prizadevajo za boljši poslovni rezultat TOZD.

Svoje spomine je zaključil z mislijo: »Visoki vzpon razvoja delovne organizacije je vzrok, da se kaj lahko pozabi težke čase preteklosti ter z zadovoljstvom uživa sadove sedanosti.«

Tov. Ferjan naj bo vzornik vsem delavcem kolektiva, saj je možno samo s pravim odnosom do delovnih nalog ter disciplino doseči boljše poslovne rezultate, ki so osnova za izboljšanje individualnih in družbenih potreb.

Tov. FERJANU želimo še veliko let dobrega počutja v krogu svojih sodelavcev.

B. Š.

Problematika orodja

(priprava plana 1979)

Kadar so izpolnjeni pogoji, da je orodje pripravljeno:

- v ustrezni kvaliteti,
- pravočasno
- in v zahtevani količini,

je petina problemov proizvodnje (material, orodje, delovni stroj, človek, prosta kapaciteta) rešenih.

Kljub temu, da orodje ni glavni razlog zamud in zastojev v proizvodnji, je pogosto tema razgovorov pri vsakodnevnem reševanju proizvodnih problemov. Skladno z metodologijo pristopa k delu pri izdelavi planov, ki smo jo sprejeli s »Samoupravnim sporazumom o srednjeročnem razvoju DO«, tudi letos izhajamo iz plana potreb po orodju in iz razpoložljivih kapacitet orodjarne. Podatki kažejo, da lahko z normalno proizvodnjo v TOZD orodjarna zadovoljimo le okoli 50 % potreb po orodju.

Te analize dajejo podobno sliko kot že leto pred tem, ko smo pripravljali plan za leto 1978. V tem letu smo uspeli nabaviti 25 odst. potrebnega orodja, predvsem za TOZD vijakarno pri domačih in pri tujih proizvajalcih po ustaljeni praksi. Razliko 25 % manjkajočega orodja pa smo pokrivali z organiziranjem nadurnega dela v orodjarni, z izčrpanjem obstoječih zalog v skladišču orodja in s predelavami, manj uspešno pa smo ta orodja naročali in dobavljali pri zunanjih orodjarnah, za kar sta bila osnovna razloga dolg dobavni rok in visoka cena.

Ker se pogoji na trgu z nastajajočo konkurenco vedno bolj zaostčujejo, je treba da se temeljito organiziramo in zagotovimo soliden odnos do kupca, ki se

kaže predvsem v pravočasnem izpolnjevanju sprejetih obveznosti. Zato bo potrebno tudi na področju priprave potrebnega orodja izvajati akcije usklajeno in disciplinirano, še toliko bolj, ker se prav tu srečujemo s precejšnjim ozkim grlom.

Poudariti je potrebno, da je cilj dolgoročne poslovne politike DO kakor TOZD orodjarne osamosvojitve v proizvodnji orodja in izkoriščanje viškov kapacitet tudi za eksterno proizvodnjo — posledica uresničevanja teh ciljev je izgradnja nove orodjarne. Zato je nujno potrebno, da teče razvoj in osvajanje novih tehnologij neprekinjeno dalje.

Nadaljnja usmeritev dela v domači orodjarni v letu 1979 temelji zato na:

- nadaljnjem izboljševanju pripravljalne funkcije proizvodnje, koder gre za prenašanje dogovorjenega koncepta dela v prakso, in istočasno ob upoštevanju osnovnih principov in relacij, komunikacij, tudi za jasno opredeljene odgovornosti za posamezne delovne naloge;

- na racionalni potrošnji in varčevanju z orodjem v TOZD osnovne proizvodnje dejavnosti;

- na uspešnem reševanju kadrovskega problema za TOZD orodjarno;

- na uspešni realizaciji investicije nove orodjarne;

- na dejstvu, da je treba v kratkoročnem obdobju do osamosvojitve pri proizvodnji orodja smelo naročati orodje zunaj DO, vendar z glavno usmeritvijo na jugoslovanske proizvajalce.

Gvido Melink

Vloga osnovne organizacije ZK v TOZD

Po 11. kongresu ZKJ je prišlo do spremembe statuta. S to spremembo je osnovna organizacija zveze komunistov dobila odgovorno vlogo pri uresničevanju politike ZK. Osnovna organizacija ZK se vključuje v naš celotni sistem, ki sloni na temeljni organizaciji združenega dela. V TOZD se ustvarja, ugotavlja in razporeja dohodek. Da bi delavci obvladali vse to, sprejemali odločitve, ki bi pospešile razvoj socialističnega samoupravljanja, je potrebna pomoč komunistov, ljudi, ki bi morali s svojim znanjem in razumevanjem procesa prednjačiti. Komunisti morajo delovati med delavci, biti prisotni pri reševanju njihovih problemov in potreb, morajo biti organizirani tam, kjer dohodek ustvarjajo.

Do spremembe je prišlo, ker pač nekaj ni bilo dobro. Dostikrat je bilo rečeno, da je bila ZK v delovnih organizacijah in se-

stavljenih organizacijah podaljšana roka poslovnih organov. Partijske organizacije bi morale biti jez centralizaciji dohodka. Odločanje o njem v vrhovih delovne organizacije je pre pogosto prispevalo k hitrim odločitvam in sprejemanju. Dostikrat so organizacije ZK imele nalogo pospešiti sprejem odločitev o tem ali onem prispevku, katerih uporabo in trošenje so si zamislili v občinskem ali drugem vodstvu.

Nov statut odpravlja partijska vodstva v delovnih organizacijah. V temeljni organizaciji združenega dela je treba reševati probleme pridobivanja in delitve dohodka, soočiti možnosti stvarnega dohodka s potrebami in željami, odločiti o investiranju ter izločanju za skupne potrebe. V tej smeri je treba razumeti organizacijo ZK, v tej luči je treba razpravljati o njenih delovnih metodah.

Franc Hanžič

Seminar mladih SŽ

V oktobru letos je bil seminar mladih SOZD Slovenske železarne na gradu Borl pri Ptuj, ki ga je organiziral svet mladine v SOZD SŽ. Seminarja se je udeležilo 63 mladih delavcev iz vseh delovnih organizacij v sestavi SOZD. Iz naše delovne organizacije se je seminarja udeležilo 5 mladih delavcev.

Prvi dan seminarja je tov. Cetinski — direktor interne banke SOZD SŽ, govoril o dohodkovnih odnosih in povezavi med TOZD. V svojem izvajanju je nazorno in detajlno obrazložil pomen dohodkovnega povezovanja med TOZD v sestavi SOZD SŽ in poudaril, da se bo v prihodnje to povezovanje še okrepilo in povečalo, tako da bodo vsi TOZD povezani in odvisni eden od drugega. V diskusiji je bilo največ govora okrog opredelitve in formulacije definicije o minulem delu ter osebnih dohodkih iz minulega dela.

Drugi dan seminarja je tekla razprava o organiziranosti osnovnih organizacij ZSM, koordinacijskih svetov ZSM in sveta mladine SOZD SŽ ter povezavi z občinskimi konferencami ZSM.

V razpravi so mladinci spregovorili o lastnih izkušnjah o organiziranosti mladine v TOZD in s tem tudi v delovnih organizacijah. Pri tej izmenjavi mnenj je bilo razvidno, da so mladi organizirani po statutu in da je taka organiziranost več ali manj učinkovita. Ponekod imajo znotraj osnovnih organizacij organizacijsko vpeljane aktivne mladih delavcev, to je tam, kjer je težje izvedljiva informiranost mladih delavcev in tudi zaradi večinskega dela je problem sklepčnosti na sejah osnovne organizacije.

V nadaljevanju je bilo govora tudi o izobraževanju mladih in o oblikah le-tega. Mladi se danes izobražujejo na mladinskih političnih šolah, seminarjih, tečajih, na sejah vseh samoupravnih organov in tudi preko sredstev informacijskega sistema. Na podlagi tega se potem mladinci kadrujejo za druge družbenopolitične organizacije in samoupravne organe ter tako osnovne organizacije praktično izgubijo kader za svoje organe. Kajti ti mladinci potem ali zavestno ali pa zaradi preobremenjenosti ne morejo več delovati v organih osnovne organizacije ZSM. Zaradi tega smo sprejeli sklep, da moramo po osnovnih organizacijah ZSM take mladince vključiti v svoje delo in jih angažirati za informiranje članov mladinske organizacije o njihovem delu v drugih DPO in samoupravnih organih ter delegacijah.

V razpravi se je izkazalo, da je velik problem angažirati mlade za aktivno delo v mladinski organizaciji v popoldanskem času, to se pravi po službi. Pri tem se je izkazalo, da imajo ta problem prav vse osnovne organizacije po TOZD. To pa zaradi raz-

ličnih vzrokov, in sicer: nekateri delujejo v raznih društvih in sekcijah, drugi se izobražujejo ob delu, ene pa nam ne uspe angažirati in zainteresirati za delo v mladinski organizaciji niti v času službe, kaj šele v popoldanskem času. Mnenje vseh prisotnih je bilo, da je potrebno iskati take oblike mladinskega dela in

udejstevovanja, ki bodo zainteresirale in vključile čim večje število mladih delavcev — članov mladinske organizacije. Organiziran je bil razgovor s predstavniki sindikalnih organizacij in delovnih organizacij v sestavi Slovenskih železarn. Kljub temu, da so bili vabljeni vsi predstavniki koordinacijskih odborov sindikata, pa so se razgovora na seminarju udeležili le štirje, in sicer iz Štor, Žižne Celje in iz Metalurškega inštituta Ljubljana. Pri ugotavljanju oblik sodelovanja in analizi sodelovanja mladinske organizacije s sindi-

katno organizacijo so prisotni podali svoja mnenja glede povezave obeh družbenopolitičnih organizacij znotraj temeljne organizacije. Mnenje predstavnikov sindikalnih organizacij je bilo, da se sodelovanje z mladinsko organizacijo izboljšuje, ker so tudi mladi spoznali, da morajo aktivno sodelovati. Mlade v glavnem zadevajo problemi pri: dodeljevanju stanovanj, napredovanju na delovnem mestu, uvajanju na delo — pripravniški staž, uveljavljanje mladih v vseh samoupravnih organih, ter pri premagovanju prepada med starimi in mladimi. Zato se moramo angažirati na vseh teh področjih in se pri tem povezovati s sindikatom in zvezo komunistov.

Nadalje so prisotni spregovorili o problemih, ki nastajajo ob sprejetju novih mladih delavcev, ki jih je potrebno šele vpeljati v vse tokove družbenopolitičnega dela in delovanja. To pa zato, ker mladi, ko pridejo iz šol, premalo poznajo delo v praksi in so seznanjeni z našim sistemom le v grobem. Zato bo potrebno poskrbeti in apelirati na odgovorne organe, da bo mladi človek, ko stopi v delovno razmerje, že sposoben delovati in se vključiti v delo vseh faktorjev, ki odločajo o njegovem družbenoekonomskem položaju.

Na koncu smo se dogovorili, da moramo izdelati enotna merila in kriterije za nagrajevanje mladih za uspešno delovanje in zavzetost. To naj bi bila neka nagrada oziroma stimulacija za aktivnejše delo v mladinski organizaciji v TOZD.

Zadnji dan seminarja pa je bil na programu razgovor s predsednikom republiške konference mladih delavcev na temo mladi delavci in njihova vloga v ZSMS ter uresničevanje zakona o združenem delu. Ker pa omenjenega ni bilo, smo se seznanili s prispevkom sveta mladine Slovenskih železarn na X. kongresu ZSMS.

Na koncu smo sprejeli program delovanja mladih v SOZD SŽ za 1-letno obdobje.

Marjan Puhar

Nova skupščina delegatov KS Lesce

Za nami je prvo mandatno obdobje od sprejetja nove ustave, ki je začela nove smernice tudi na področju krajevne samouprave. Ob bežnem pogledu nazaj in ocenitvi dela samoupravnih organov v preteklem štiriletnem obdobju v naši krajevni skupnosti, smo z doseženim lahko zadovoljni.

Veliko je bilo narejenega na področju komunalne dejavnosti, javne razsvetljave in predvsem pri ureditvi cestišč ter pločnikov, saj v Lescah skoraj ni več poti ali ceste, ki bi ne bila asfaltirana.

Od posameznih teles krajevne skupnosti velja omeniti uspešno delo poravnalnega sveta, ki je sicer prav zaživel šele po 1. juliju 1978, ko je stopil v veljavo nov zakon o sodstvu, ki podružblja tudi to funkcijo, ki je bila doslej izključno domena državnih sodnih organov in jo približuje krajevnim skupnostim.

In kako v naprej? Nova skupščina delegatov krajevne skupnosti je že izvoljena. Šteje 50 delegatov. Od tega je bilo 25 delegatov izvoljenih na zboru delovnih ljudi in občanov iz vrst kandidatov, ki jih je evidentiral in predlagal koordinacijski odbor pri SZDL. V družbeno političnih organizacijah je bilo izvoljenih 9 delegatov in v združenem delu 16. Letošnje volitve so bile posredne, za razliko od prejšnjih, ko smo delovni ljudje in občani neposredno volili svoje delegate.

Skupščina delegatov, kot osrednji samoupravni organ na področju KS, obravnava vprašanja, ki so skupnega pomena za delovne ljudi in občane krajevne skupnosti, temeljnih organizacij združenega dela, družbenih organizacij ter društev v KS. Od konkretnih nalog, ki čakajo skupščino v naslednjem štiriletnem mandat-

nem obdobju, velja omeniti naslednje:

— nadaljevanje izvajanja srednjeročnega programa;

— potrebno bo čimprej pristopiti k sestavi predlogov za delo v obdobju, ki je pred nami;

— sodelovanje pri sestavi prostorskega plana v povezavi z vsemi delovnimi organizacijami, ker mora le-ta biti sestavni del plana KS. Pri tem bodo morale tudi delovne organizacije podati na zborih občanov svoje prostorske plane. Potrebna bodo skupna dogovarjanja glede obsega in dinamike gradenj novih industrijskih objektov, stanovanjskih površin in ostalih objektov splošno družbenega pomena. Poiskati bo treba tempo in skladnost v razvoju posameznih dejavnosti.

Nadalje bo potrebno stremeti za tem, da se samoupravni odnosi pri odločanju v krajevni skupnosti še naprej razvijajo in poglobljajo. Treba bo pritegniti in zainteresirati za delo v organih krajevne skupnosti čimveč mladih in žena. Zavzemati se bomo morali za tesnejše sodelovanje med KS in združenim delom, predvsem z našo delovno organizacijo, ki kot največja daje odločilen pečat našemu kraju. Glede na to, da imamo dokaj številčno delegacijo v skupščini KS (zastopani so vsi TOZD, torej 9 delegatov) s široko delegatsko bazo, je podan prvi pogoj za uspešno sodelovanje.

Veliko pripomore k boljšemu sodelovanju tudi večja obveščenost. Zato bo odslej v našem časopisu stalno mesto dobila tudi rubrika, v kateri bomo bralce Verige seznanjali z delom organov KS, njihovimi problemi in težavami ter uspehi.

Saj to so pravzaprav naši problemi.

Cirila Peternel

ČLANKE ZA NOVOLETNO ŠTEVILKO SPREJEMAMO DO 14. DECEMBRA 1978

Na dolgi poti so se delegati pogosto morali prebijati skozi sovražnikove vrste, da bi pravočasno prišli na II. zasedanje AVNOJ

organizaciji požarnega varstva, ki jo je treba na vseh delovnih mestih v OZD krepiti. Le-ta pa bo uspešna le takrat, če bodo delavci strokovno poučeni o:

— požarno preventivnih ukrepov na posameznem delovnem mestu,

— praktični in taktični uporabi gasilnih sredstev in naprav, ki pridejo v poštev za gašenje,

— organizaciji dela in dolžnosti posameznika v primeru požara.

V tednu požarne varnosti smo izobesili plakate z gesli in uredili izložbo v trgovini »Murka«. Gasilci pa so izvedli mokro vajo na objektu lakirnice in drgalnice v TOZD verigama.

Naša prizadevanja za zmanjšanje števila požarov, ki požirajo milijone in milijone družbenega premoženja so tudi prispevek h krepitvi naše družbene samozáščite, obenem pa tudi gospodarske in ekonomske moči naše družbe.

Drago Stojc

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji valjarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob mojem bolovanju in vse skupaj tovariško pozdravljam.

Francka Puhar

Preprečujemo požare

Zadnji teden v oktobru je postala že ustaljena požarno-preventivna akcija. Z njo želimo opozoriti vse delovne ljudi in občane na požarne nevarnosti v družbenem in zasebnem imetju. Naša prizadevanja so usmerjena v to, da delavce opozarjamo na vsakdanje primere požarov, ki največkrat nastanejo zaradi nepravilnosti, malomarnosti in nevednosti.

Naj navedemo samo nekaj podatkov, o požarih in požarni škodi v letu 1977:

Število požarov

- v družbenem sektorju 386
- v zasebnem sektorju 470

Skupna materialna škoda pri vseh požarih je znašala 44.823.518 dinarjev.

Vzroki požarov

- gradbene pomanjkljivosti 57
- instalcijske poškodbe in tehnične motnje 60
- otroška igra 72
- strela 64
- človeški faktor 505
- neugotovljeni vzroki 98

Na delovnem mestu opravljamo različna dela, ki pa jih spremljajo tudi različne in številne požarne nevarnosti. Od vsakega delavca, na kateremkoli delovnem mestu je predvsem odvisna posredna oziroma neposredna varnost pred požarom. Zato mora biti vsak poučen, kje lahko nastane med opravljanjem dela oziroma v tehnološkem procesu požar in kako ga bo najhitreje zatrl.

Zato ne bo odveč, če vas opozorimo, da je samozáščita pred požarom temeljna funkcija v or-

Še o kongresu slovenskih sindikatov

Na devetem kongresu slovenskih sindikatov, ki je bil pretekli mesec v Mariboru, je govoril tudi naš sodelavec TERSEGLAV BOJAN, ki je kot delegat zastopal sindikat občine Radovljica. Njegov referat objavljamo v nadaljevanju.

Delovanje samoupravnih delovnih skupin

Samoupravne delovne skupine kot jedro odločanja so v nekaterih DO začeli ustanavljati že pred obravnavo osnutka nove ustave. Ustanavljali smo jih zaradi vsestranske in boljše informiranosti delavcev — to so bile informativne skupine.

V večjem številu pa so se pojavile v času razprav o organiziranju v TOZD in kasneje pri obravnavi osnutka zakona o združenem delu. Začetno delovanje samoupravnih delovnih skupin pa je imelo to slabost, da so informacije potekale enostransko od zgoraj navzdol, kar je nekje prisotno tudi še danes.

Delavci v teh samoupravnih skupinah niso imeli možnosti ali teh možnosti niso videli, da bi uveljavljali svoja mnenja in hotenja. Vodstveni, vodilni in družbeno politični delavci so vlagali premalo naporov v uveljavitev informativnih skupin. Vendar je praksa dokazala, da so pravilne metode in pristopi k delovanju samoupravnih delovnih skupin v nekaterih TOZD in DO dale pozitivne rezultate.

V teh temeljnih organizacijah marsikatera vprašanja in probleme delavci sproščeno in uspešno rešujejo že v osnovni celici samoupravljanja — to je v samoupravni delovni skupini.

Najbolj učinkovite so se pokazale tiste skupine, ki obsegajo od 15 do 25 članov iz dela delovnega procesa v temeljni organizaciji. Pri uveljavljanju skupin je pomembno, da se delavci med seboj poznajo, si zaupajo in tako tvorno sodelujejo pri reševanju svojih in družbenih problemov. Povsod tam, kjer samoupravne delovne skupine delujejo pozitivno, se vse bolj uveljavlja praksa sestajanja skupin pred vsemi pomembnejšimi odločitvami. Pri tem morajo odločilno vlogo odigrati vodje oziroma delegati skupin, saj so prav oni glavni razpravljalci in spodbujevalci plodne razprave. Čeprav je bilo že mnogo napisanega in izrečenega o pozitivni strani samoupravnih delovnih skupin, v marsikateri DO še niso pristopili k ustanavljanju in usposabljanju.

Druge jih imajo samo na papirju, nikakor pa ne pridejo do izraza. Mnogo bolj so se v praksi uveljavili delni zbori in zbori delavcev. To pa predvsem zato, ker so bile določene strukture mnenja, da je tako ceneje. Niso pa upoštevali kvalitete razprav, ki so na takih zborih mnogo manjše kot na samoupravnih delovnih skupinah.

Delavec je na teh zborih zaradi zadržanosti in preslabe seznanjenosti s problemom še vedno le formalni samoupravljač. Nastane možnost za uspešno manipuliranje z odločitvami delavcev, saj so jim te največkrat že ponudene.

Vzrokov za to je več, zato moramo odločno izreči konkretne predloge in rešitve, da bo delavec svobodno in brez občutka podrejenosti odločal o rezultatih svojega dela. Zavedati se moramo, da je celoten delavski razred vključen v naš specifični samoupravni razvoj.

V preteklosti so se delavci v praksi kalili za boj, za uveljavitev svojih pravic. Mi smo to stopnjo boja delavskega razreda že delno prešli in moramo poleg prakse vedno bolj uporabljati tudi izobraževanje. Dobro se moramo zavedati, da samoupravljanje zahteva razgledanega, izobražene-

ga in predvsem samoodgovornega delavca. To pa so stvari, ki jih bo delavec poleg prakse pridobil tudi z izobraževanjem. Tako pogojenega človeka pa v mnogih primerih onemogoča že delovni proces, narava dela, ki zahteva odvisnega in ubogljivega delavca. To poraja pri vodstvenih delavcih mnenje, da je delovanje samoupravnih delovnih skupin podrejeno in nestrokovno delo. Prav tako se v mnogih primerih obnaša sam delegat. Ne čuti se odgovornega, da bi informiral delavce, ki so ga volili, o sprejetih sklepih in njih posledicah.

V naši DO smo ugotovili še eno rezervno, ki jo bomo morali aktivirati pri vseh samoupravnih odločitvah. V osnovnem in srednjem šolstvu smo dokaj pozno pričeli z vključevanjem samoupravljanja v učni program. Tu je nastala vrzel. Ves srednji in višji kader se ne čuti delavca, ne živi in ne pozna problemov neposrednih proizvajalcev. To pa predvsem zato, ker ima zagotovljene višje osebne dohodke ne glede na njegov prispevek živega dela in vključevanja v samoupravni proces v združenem delu. Zdi se nam, da je nekako odmaknjen od vsega samoupravnega dogajanja. Moral se bo več vključevati v javne razprave in pomagati s konkretnimi pripombami.

Neuspešno uveljavljanje samoupravnih delovnih skupin je tudi

Delegacija in samoupravljanje

Samoupravnim skupnostim zaradi velikosti in razsežnosti zadev, ki jih obravnavajo, ustreza, da imajo specializirane delegacije za posamezna področja svoje družbene aktivnosti. Ne glede na to, ali je to ena ali več delegacij, pa je delovanje in kvalificirano odločanje vsake delegacije odvisno zlasti od dveh pogojev.

Delegacija mora biti povezana s svojo volilno bazo, s svojo samoupravno skupnostjo in njenimi organi tako, da jih lahko redno informira o svoji dejavnosti oziroma o dejavnosti in problemih delegatske skupščine, ki v njenem delu in odločanju sodeluje. Od te baze dobiva usmeritev za svoje delo in opredelitve, zato je delegacija svoji volilni bazi odgovorna za svoje delo. Takšna povezanost (kritično gledano) in odgovornost delegacij v praksi ni zagotovljena. Delegacije se dokaj pogosto odtujujejo od svoje volilne baze. Take kritike so v veliki meri upravičene, ker smo še premalo napravili, da bi se ta povezanost in odgovornost ustrezno in demokratično organizirala. Eden izmed vzrokov za takšno stanje je tudi, da delegacije nimajo vedno podpore in spodbude za delo pri političnih organizacijah. Ravno take delegacije nimajo dovolj pomoči strokovnih služb v svojih samoupravnih skupnostih in v skupščinah, v katerih delujejo, da bi lahko uspešno opravljale svoje naloge. Upoštevati moramo dejstvo, da je delegatski sistem šele na začetku svojega razvoja, zato večina njegovih slabosti izhaja iz pomanjkanja izkušenj.

Nadalje se mora delegacija odlikovati z odprtostjo do celotne strukture socialistične družbene zavesti in družbenega ustvarjanja, se pravi s sposobnostjo, da se posvetuje in pri svojem delu opira na širše viře spoznavanja

preobsežnost materiala, s katerim se je treba seznaniti. Tu ne mislim na število informacij, temveč na njihovo preobsežnost. Veliko je bilo že izrečenega okrog tega že v začetku uveljavljanja delegatskega sistema. Vendar je to resnična ovira delavcem pri njihovih spoznanjih in odločitvah. To nas bo spremljalo toliko časa, dokler gradiva ne bodo kratka, jasna in čim večkrat primerljiva.

Delavci smo večkrat mnenja, da so materiali preobširni in zapleteni, zato, da ne bi našli bistva problema in da bi o stvari, o kateri razpravljajo, vedeli čim manj. Takšna mnenja so sicer zmotna, vendar na preobsežnost materialov največkrat upravičena.

Nazadnje bi kot oviro delovanja samoupravnih delovnih skupin omenil še stimulacijo oziroma pravilno ovrednotenje družbenopolitičnega in samoupravnega dela.

Vsi dobro vemo, da vsakega človeka, ki pokaže voljo in sposobnost do takega dela preobremenimo z zadolžitvami. Velikokrat tega človeka potem udarimo še s slabšo osebno ocenitvijo. Delavci sami ga gledajo kot nedelavca. To predvsem tam, kjer samoupravno odločanje in dogovarjanje nima svoje vloge. Takša stimulacija pa se največkrat smatra kot privilegij. V mnogih DO se soočajo z nesklepčnostjo samoupravnih organov, zato bo to področje potrebno konkretno in vsestransko pravilno rešiti.

O tej stvari bi morali govoriti sedaj, ko se pripravlja nova delitev osebnih dohodkov na osnovi ovrednotenja del in nalog. O tej dilemi bi na tem zboru morali reči določene odločitve.

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Bojan Terseglav, delegat občine Radovljica

Še o dodeljevanju stanovanj

Namen tega sestavka ni podrobna analiza stanovanjskega vprašanja, ki je v naši delovni organizaciji sedaj aktualno, osnova za razmišljanje pa vsekar je in po svoji širini to tudi zahteva. O konkretni zadevi ni mogoče razpravljati tudi zato, ker še ni pravnomnočno končano, prehodni zaključki pa ne bi bili najboljši. Gotovo pa je, da pomeni spremembo ali vsaj začetek spremembe, pri čemer se odpira vrsta vprašanj, ki so pretežno praktične narave. Vsebinsko tega sestavka bo treba omejiti na našo delovno organizacijo oziroma na organizacije združenega dela, ki imajo v svoji sestavi več temeljnih organizacij. Predmet razmišljanja torej ni stanovanjsko gospodarstvo kot celota, z ekonomsko stanarino in mnogimi drugimi problemi.

Pri dodeljevanju stanovanj v okviru take organizacije kot je naša, je najprej pomembno, za kakšne kriterije se pri točkovanju dogovorimo, nato pa je treba določiti tudi postopek oziroma način odločanja o dodeljevanju stanovanj. Ustreznost ali pravičnost kriterijev je predmet že večletnega razvoja. Mnoge organizacije jih imajo v svojih splošnih aktih precej dobro izdelane, pa tudi sodna praksa je na tem področju pestra. Zlasti ustavna sodišča so mnogokrat odločala o ustavnosti in zakonitosti posameznih določb splošnih aktov, zato se danes izrazito protizakonite določbe že redkokdaj pojavljajo. Mislim, da tudi samoupravni sporazum o dodeljevanju stanovanj v naši delovni organizaciji bistveno ne odstopa, čeprav bo nekatere pomanjkljivosti potrebno odpraviti, ker povzročajo spore, ki jih sicer ne bi bilo. Seveda pa je pri tem treba ugotoviti, da so kriteriji za točkovanje kljub nekaterim okvirom, ki jih postavljajo predpisi, vedno stvar dogovora med ljudmi, ki nimajo vedno enakih interesov. Posamične spore je treba zato vedno preveriti. Navedenega vprašanja torej ne bo težko primerno rešiti.

Povsem svoje pa je vprašanje načina dodeljevanja stanovanj in s tem povezanega varstva pravic posameznih delavcev. Že zakon o stanovanjskih razmerjih iz leta 1974 je določil dvostopenjski postopek. To pomeni, da mora biti

dana možnost pritožbe na višji organ v sami organizaciji združenega dela — stanodajalca, šele nato sledi spor pred sodiščem.

Tak način ima v samoupravnem sporazumu zapisanega tudi naša delovna organizacija, kjer je na prvi stopnji odbor za kadrovske zadeve in skupno porabo, na drugi pa delavski svet DO. Tako ali podobno imajo stvar urejeno tudi v drugih delovnih organizacijah s podobno sestavo. Taka rešitev pa je danes postala sporna, ker jo je sodišče združenega dela tolmačilo kot odtujevanje neodtujljivih pravic delavcev, kamor spadajo tudi sredstva skupne porabe. Dvostopenjski postopek varstva pravic delavcev seveda še ostane in je celo načelo, toda o sredstvih skupne porabe se mora dokončno odločiti v temeljni organizaciji in ne v delovni organizaciji, in tudi svoje pravice mora delavec uresničevati v temeljni organizaciji. Pri tem nastane takoj težava zaradi dejstva, da se sredstva skupne porabe po naših aktih združujejo, kar je sicer najbolj smotno zaradi pridobivanja novih stanovanj. Pri razdelitvi stanovanj, zgrajenih iz tako združenih sredstev, pa ne sme odločiti organ delovne organizacije, pač pa organi temeljnih organizacij. Njihove odločitve morajo biti med seboj skladne, sicer stanovanj ni mogoče razdeliti. V primeru nesoglasja naj po mnenju sodišča spor razreši arbitraž.

Po zgoraj opisanem postopku smo se pri delitvi stanovanj v novem bloku ravnali tudi v naši delovni organizaciji, vendar pa bo stvar v prihodnje treba smotneje urediti. Ta postopek je začasna rešitev iz nastale situacije, ker ne rešuje vseh nastalih vprašanj, po drugi strani pa je zamuden in neučinkovit. Potrebno bo izdelati tak sistem delitve stanovanj, bodisi novozgrajenih ali starih izpraznjenih, da bo razrešil nasprotja med potrebo po ekonomičnosti v praksi in zakonskimi predpisi, ki urejajo odločanje in varstvo pravic delavca. Pri tem je treba tudi povedati, da v naši republiki praktičnih novih rešitev ni, vprašanje pa je tudi, če bo mogoče zakonu v celoti ustreči.

Miloš Janša

Srednjeročni plan, kadri, plan 1979

Minili so trije meseci, odkar smo sprejeli srednjeročni plan razvoja DO Veriga, z referendumom. Dokaj strm razvoj je načrtan v tem planu in tudi potrebe po kadrih s strani TOZD in DSSS so planirane visoko. Ob sestavljanju gospodarskega načrta za leto 1979 pa so podatki iz srednjeročnega plana že vprašljivi in porast potreb po kadrih previsok. Tako hiter preobrat točno dokazuje, da so bile naše želje večje od možnosti. Sami rezultati poslovanja in celotno družbeno gibanje nas sili, da odstopamo od intenzivnega zaposlovanja.

V letu 1978 lahko ugotovljamo, da je najlažje komentirati nedoseganje postavljenih ciljev s pomanjkanjem kadrov. Iz veliko zapisnikov na raznih sestankih je razvidno, da če bi dodelili še nekaj delavcev, pa bi bilo vse v redu. Pa je tako? Ali pa so obstoječi kadri izkoriščeni smotno in je delo organizirano in pripravljeno, pa je drugo vprašanje, katero je ostalo odprto. Ne želim poudariti, koliko ur izostankov od dela je neopravičenih, pa čeprav imamo formalno opravičilo.

Postavljam še eno vprašanje, če res ni mogoče dvigniti proizvodnje kot da zaposlimo novega delavca? Mislim, da bodo tudi ta vprašanja postala aktualna, ko bomo iskali povečanje dohodka brez dodatnih stroškov za nove delavce. Ker ne predvidevamo porast družbenega proizvoda prek

odstotka začrtanega z družbeno resolucijo, moramo tudi upoštevati porast zaposlenosti do 2%, kar je dogovor v SOZD Slovenske železarne. Do sedaj posredovani podatki potrebo po kadrih za leto 1979 so nepopolni in ni možno izdelati realni plan potrebe. Zato mora kadrovska služba dobiti realne potrebe po kadrih, katerih osnova bodo predvideni proizvodni plani. Lahko rečem, da se že ustaljena »navada«, da planiramo več ljudi s predpostavko, saj jih itak ne bo! Ker pa se planirano število uporablja za izračun stroškov in obremenitev dohodka, pa je ta številka še kako pomembna.

Uvajanje dohodkovnih odnosov bo moralo marsikatero delovno nalogo razdeliti med že zaposlene in ne iskati rešitev v novem delavcu. Ne želim ustvariti občutka, da se kadrovska služba zavzema za manjše zaposlovanje zaradi težav pri pridobivanju kadrov, ampak želim opozoriti, da intenzivno zaposlovanje ni edina rešitev k večanju proizvodnje. Tudi smotrnejša delitev ustvarjenega dinarja lahko prinaša ugodne rezultate in boljše osebne dohodke. Vsi pa se zavedamo, da če se bodo dvignili osebni dohodki, da bo lažje pridobiti kvalitetne kadre. Tako je krog zaključen in upam, da se tudi bralci tega članka strinjajo z menoj.

Pavla Avsenek

Kdaj plačujemo participacijo?

(Tolmačenje 73. člana samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih zdravstvenega varstva)

Ob uveljavljanju posameznih oblik zdravstvenega varstva prispevamo uporabniki del stroškov (participacija) za zdravstvene storitve, zdravlila in pripomočke:

1. Za prvi pregled v splošnih in obratnih ambulantah, dispanzerjih v zvezi s posameznim primerom zdravljenja (20,00 din)

— za dispanzerje štejemo: otroški dispanzer, šolski dispanzer, dispanzer za žene, dispanzer za pljučne bolezni in TBC, dispanzer za mentalno zdravje (razen nevrolog in psihiater, ki štejeta med specialiste!)

— PRVI PREGLED je tisti pregled, ki ga opravi ZDRAVNIK, pri pacientu, ki je zaradi bolezni prišel prvič k njemu. Prvi pregled je tudi pregled zaradi iste bolezni, ki je sledil prvemu po več kot 30 dneh, pacient pa ni bil na to daljše časovno obdobje naročen. Če pa je naročen na kontrolni pregled na določen datum, je to ponovni pregled,

— koledarsko leto ne vpliva na odločitev, ali gre za prvi ali ponovni pregled,

— če je bil pacient predhodno zaradi iste bolezni pregledan pri drugem splošnem zdravniku (v urgentni ambulanti, v dežurni ambulanti ali drugje ter je plačal participacijo in je z obvestilom zdravniku naročen na kontrolni pregled pri svojem zdravniku, gre za ponovni pregled in ne plača participacije.

2. Za prvi obisk zdravnika na domu, ki je opravljen na zahtevo uporabnika ali njegovih svojcev (60,00),

— veljajo ista pojasnila kot za »preglede« pod točko 1.

3. Za zobozdravstvene storitve in pripomočke:

a) za prvi pregled pri stomatologu — specialistu (20,00 din) pri stomatologu specialistu, ki dela v splošni zobni ambulanti, participacije ni za prve preglede,

b) za vsako zalivko (20,00), — vsaka zalivka pomeni, da ne glede na to, ali je opravljeno več storitev na enem zobu, plača pacient tolikokrat participacijo, kolikor je bilo zalivk.

4. Za vsak RTG posnetek (5 din), tudi zob (za največ 6 posnetkov pri snemanju — 30,00 din.

— odloča število posnetkov, ne glede ali so na eni ali na več slikah.

ZAHVALE

Osnovni organizaciji sindikata skupnih služb TVL se za ganljiv govor ob grobu mojega očeta MILOŠA NOVAKA in pomoč ter sočustvovanje najiskrenejše zahvaljujem.

hčerka Miluška Finžgar

Ob smrti dragega moža, očeta in dedka MILANA PRETNARJA se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD TIO in kovačnica za cvetje, denarno pomoč in izrečeno sožalje. Hvala vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

sin Milan in hčerka Rozi z družino

Ob smrti dragega očeta se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD VERIGARNA za izkazano pozornost, venec, izrečena sožalja in za spremstvo na njegovi zadnji poti.

hčerki Julijana in Veronika z družinama

5. Za vsak prvi pregled pri zdravniku — SPECIALISTU znatno potnico zdravnika ali brez nje, če ta ni predpisana (50,00 din),

— prvi pregled — velja isto kot za prvi pregled v splošnih ambulantah,

— kadar je pacient napoten k več specialistom zaradi iste bolezni, plača participacijo le pri enem.

— pri rentgenologu plača pacient le tedaj, kadar gre za pregled pri njem (diaskopije, itd.),

— kožno venerični dispanzerji se štejejo za specialistične ambulante.

6. Za nemedicinski del oskrbe v bolnišnicah, (30,00 dnevno),

— specialnih zavodih in institutih ter naravnih zdraviliščih pri neprekinjeni oskrbi za največ 15 dni, pri večkratni oskrbi pa največ 30 dni v koledarskem letu.

Občani ne plačajo prispevka, ko uveljavljajo pravice iz samoupravnega sporazuma o enotnem programu zdravstvenega varstva SRS (preprečevanje nalezljivih bolezni, novorojenčki, predšolski otroci, šolska mladina, nosečnice, porodnice, zdravstveno varstvo borcev itd.),

— plačilo bo odvisno od koledarskega leta, zato bodo od 1. januarja 1979 dalje plačali participacijo vsi zatečeni bolniki.

7. Za prvi prevoz z reševalnimi vozili in posebnimi prevoznimi sredstvi (60,00), ki ga potrdi zdravnik v zvezi s posameznim primerom zdravljenja:

— pri ponovnih prevozih pacient participacije ne plača; »ponovni prevoz« je tisti, ki ga odredi zdravnik ob zdravljenju iste bolezni, zaradi katere je bil odrejen prevoz. Pri teh mora biti pacientu odredeno, da se vozi na kontrolne preglede, fizioterapijo ali podobno. Pri poslabšanju stanja po določenem času prevozi niso ponovni.

L. S.

Kadrovske vesti

(oktober 1978)

NOVOSPREJETI

Tehnični sektor: Ivanović Zvonimir
Vzdrževanje: Dežman Valentin, Zajc Marjan
Vijakarna: Medja Alenka, Pretnar Anica
Sidrne verige: Marinović Ive, Skoporec Ignac
TIO: Kodras Franc

ODŠLI

Splošni sektor: Pušnik Franc
Vzdrževanje: Stržinar Franc
Vijakarna: Justin Anica, Sambolec Branko, Špindler Brigita
Verigarna: Knežević Jordan
Kovačnica: Boškovski Rozemari, Pogačnik Jože, Jalen Mirko
TIO: Bernard Zlatko

POROČILI SO SE

Krničar Marjan in Zupan Irena iz TOZD vijakarne

RODILI SO SE

Daskobler Milici iz TOZD verigarna hči Petra
Tetičković Jožici iz TOZD verigarna sin Robert
Hafner Milji in Francu iz TOZD verigarne sin Marko

Iz kadrovskega oddelka

Invalidsko upokojeni

Tovarišica Thaler Antonija se je zaposlila v našem podjetju 6. 9. 1954. leta. Vseskozi do upokojitve je delala na SA - RA avtomatih.

Bila je vestna in marljiva delavka. Delovala je v družbenopolitičnih organizacijah in bila eno mandatno dobo član izvršnega odbora sindikata. Zahrbna bolezen jo je onespobila za nadaljnje delo tako, da je bila predčasno upokojena.

Dolgoletni sodelavci želimo izboljšanje zdravstvenega stanja, da bi zasluženo pokojnino še vrsto let v miru uživala.

Kolektiv TOZD Vijakarna

Tovarišica Špindler Marija je bila zaposlena v naši delovni organizaciji od 25. 10. 1948. Vseskozi je bila ročna varilka. Bila je ena izmed najboljših ročnih varilk, ki je postavljeno normo vedno nadpovprečno presegala. Težko delo ji je zrahljalo zdravje tako, da je bila na predlog zdravniške komisije leta 1975 premeščena v vijakarno. Na delo v pakovalnici in na terminsko delo s sodelavkami se je hitro navadila. Zdravje pa ji ni prizanašalo, tako da je na ponovno zdravniško priporočilo bila invalidsko upokojena.

Pri predčasni upokojitvi ji želimo izboljšanja zdravja. Za njeno 30-letno prizadevanje in delovni prispevek pa se ji iskreno zahvaljujemo.

Kolektiv TOZD Vijakarna

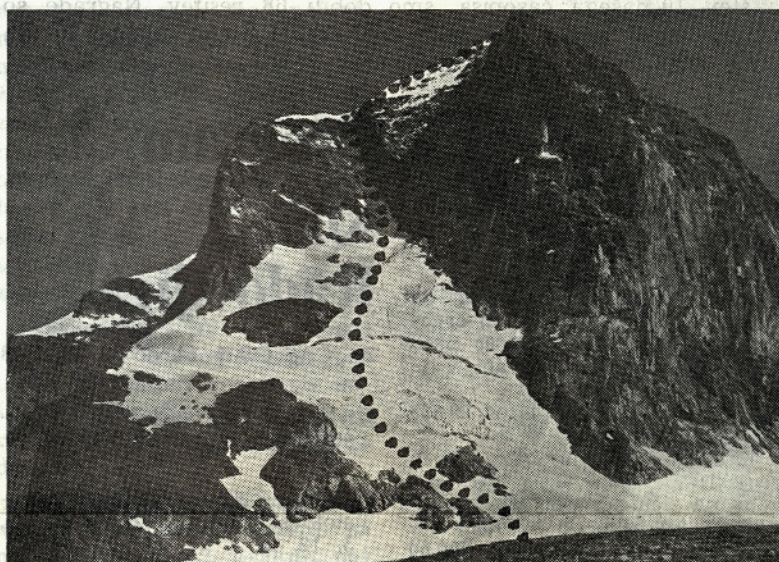
Nočni vzpon na Kirpič

V sončnem popoldnevu zapuščamo tabor Uzun-Kol, kamor smo po napornem tridnevnom potovanju prispeli včeraj zvečer. Ura je točno tri, ko ob radovednih pogledih sicer prijaznih sovjetskih alpinistov prekoračimo most čez reko Uzun-Kol. Z nami gresta alpinistična inštruktorja Nikolaj in Sašo.

Nekaj časa hodimo skupaj, kmalu pa se naše poti ločijo. Večja skupina, v kateri je šest naših fantov, zavije v levo proti dolini Kičkini-Kol. Njihov spremljevalec je Nikolaj. Ostali trije s Sašem na čelu zavijemo na desno proti dolini Merdi, kar bi po naše pomenilo močvirje. Hodimo skozi prijetno senčnat borov gozdič. Med drevjem je vse polno šotorov domačih planincev in turistov. Ko pridemo iz gozda, se nam nudi čudovit pogled. Pred nami je nekaj kilometrov dolga in skoraj kilometer široka močvirnata dolina, na prvi pogled skoraj popolnoma ravna. Na levi strani se dviguje masiv Trapezie, medtem ko na desni strani

preko ravnatih pobočij pritekajo v dolino številni potoki, okrašeni s slikovitimi slapovi. Dolino zapira ledenik Merdi, nad katerim bedi kopasti masiv Kirpiča. Naš spremljevalec nam stalno razlaga imena vrhov, ki se kažejo izza grebenov. Očarani nad lepoto pokrajine mu vsi trije v en glas odgovarjamo kar po rusko: Očen krasiva — zelo lepo. Med pogovorom s Sašem, ki se razvije med potjo, pa skušamo še obogatiti naše »znanje« ruščine, seveda tudi s pomočjo rok in povsem praktičnih primerov.

Tako pridemo na moreno ledenika Merdi. Bliža se noč. Vrhovi že dobivajo barve zahajajočega sonca. Poslovimo se s Sašem, ki se bo vrnil nazaj v tabor. Mi nadaljujemo s pristopom pod zahodno steno Kirpiča. Z morene prestopimo na ledenik, še preka njega in pod steno bomo. Natakemo si dereze in se za vsak primer navežemo. Medtem se je skoraj neopazno znočilo. Pri svetlobi čelnih svetilk ob devetih zvečer vstopimo v steno. Prične mo po smeri ocenjeni s 3 b.

Spodnji del smeri je ledena strmina z naklono okoli 45°. Po približno tristo metrih zavijemo proti desni v ozebnik, ki do sedaj še ni bil preplezan. Sovjetski alpinisti so sicer že večkrat poskusili, toda zaradi padajočega kamenja in plazov so se morali vedno umakniti. Sedaj se bliža polnoč in videti je, da stena miruje. Nočni mir moti le žuborenje ledeniškega potoka. Naletnimo na živ led, ki pa niti ni preveč slab, tako da lahko s pridom uporabljamo ledne kline, večkrat pa uporabimo za varovanje tudi granitne luske ali roglje na steni, ki omejuje ozebnik. Tako počasi »požiramo« meter za metrom. Nobena resnejša ovira se nam ne postavi naproti, sicer si pa tega sedaj niti ne želimo, kajti pošteno nas že muči spanec. Ob treh zjutraj stopimo v gaz na vzhodnem grebenu. Še dobrih sto metrov in na vrhu bomo. Ob prvem jutranjem svitu stopimo na skoraj ravni, planotasti vrh Kirpiča. Posedemo na nahrbtnike in čakamo sončni vzhod. Kmalu nas premaga spanec in šele prvi sončni žarki nas predramijo.

Občudujemo čudovit razgled. Tik pred nami drzno oblikovani vrh Dalarja, nato pa se v daljavi vrstijo »slavni« vrhovi, o katerih smo že toliko slišali: Elbrus, Nakra, Užba... Ko se končno do s tega naučimo razgleda z vrha, začnemo sestopati po vzhodnem grebenu nazaj v dolino Merdi.

Opomba: Na povabilo sovjetske federacije alpinizma je letos avgusta obiskala Sovjetsko zvezo skupina devetih alpinistov. To so bili: Budkovič Lojze, Arh Franc in Arh Janko iz Bohinjske Bistrice, Perko Željko in Frantar Slavko iz Tržiča, Polajnar Dušan in Kofler Izidor iz Mojstrane, Milan Szanto iz Skopja in Andrejčič Zvone. Plezali smo v zahodnem delu Kavkaza, kjer doslej naši alpinisti še niso bili. Opisane prvenstveni vzpon preko zahodne stene Kirpiča (3800 m), ki so ga v noči med 10. in 11. avgustom opravili Željko Perko, Frantar Slavko (oba AO Tržič) in Zvone Andrejčič.

Zvone Andrejčič

Namizni tenis

Deseta disciplina občinskih sindikalnih prvenstev je bila namizni tenis. Na tekmovalju, ki je bilo v soboto 14. 10. v telovadnici Osnovne šole v Radovljici, je nastopilo 19 žensk in 96 moških ali skupaj 115 tekmovalcev iz 38 OOS.

Tekmovalja se je udeležilo tudi 34 predstavnikov Verige. Daleč najboljši od naših je bil letos Miha Vidic, ki je v kategoriji nad 40 let prepričljivo odpravil vse nasprotnike in v tej kategoriji postal občinski sindikalni prvak za leto 1978. Močnega predstavnika v tej kategoriji smo imeli tudi v Janezu Kozamerniku, ki je zasedel 3. mesto, z malo več sreče pa bi bil lahko celo drugi.

V ostalih starostnih kategorijah nismo imeli vidnejšega predstavnika. Še najboljši je bil Mičo Ješe, ki je v kategoriji do 40 let zasedel 8. mesto.

Med ženskami smo imeli le dve predstavnici v kategoriji do 27 let. Lanskoletna prvakinja Breda Ažman je zasedla 6. mesto, Mojca Pticek pa 15. mesto. Škoda, da v višjih starostnih skupinah nismo imeli predstavnic,

kajti prav tam bi v točkovanju za skupno uvrstitev dosegli največ točk.

Organizacija tekmovalja je bila glede na množico tekmovalcev in veliko število takih prijavljencev, ki se tekmovalja niso udeležili, razmeroma dobra. Razmisliti bo morda treba, da bi prihodnje leto priredili prvenstvo v dveh telovadnicah, predvsem zato, da se tekmovalje ne bi preveč zavleklo.

Rezultati moški ekipno: 1. Elan 77 točk, 2. Veriga 74, 3. Iskra Otoče 52, 4. LIP Bled 36, 5. in 6. GG Bled in Almira Radovljica (20 točk).

Ženske ekipno: 1. Elan 61, 2. LIP Bled 40, 3. Vezene 14, 4. Svoboda Bled 13, 5. SOB Radovljica 13, 6. Veriga 9, 7. Iskra Otoče 5.

Ekipno skupaj: 1. Elan 138 točk (33 nastopajočih), 2. Veriga Lesce 83 (84 nastopajočih), 3. LIP Bled 76 (9 nastopajočih), 4. Iskra Otoče 57 (15 nastopajočih), 5. Svoboda Bled 26 (6 nastopajočih), 6. Vezene Bled 24 točk (5 nastopajočih), itd.

V. F.

Ali veste?

— da novi predpisi o varnosti cestnega prometa predvidevajo mnogo strožje denarne kazni za prekrške dovoljene hitrosti, in sicer od 300 do 6.000 dinarjev, odvisno od večje ali manjše prekrščitve dovoljene hitrosti — torej tudi kazni po učinku;

— da je lani potovalo z letali po svetu 600 milijonov ljudi;

— da je bila letošnja turistična sezona na Bledu dokaj uspešna, čeprav ne rekordna, saj je zabeleženo do konca septembra letos okoli 406.000 nočitev, lani v istem času pa 345.000.

— da je bil v prvih sedmih mesecih letos Volkswagen najuspešnejša avtomobilska marka na tržišču ZR Nemčije, in sicer z udeležbo 21,9%. Sledijo mu Opel 20, Ford 14,4, Daimler Benz 7,1, BMW 5,7 itd. Od tujih proizvajalcev je bil najuspešnejši Renault s 4,6%;

